

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

10 Vtrum bona temporalia cadant sub merito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

quantitatis ac uirtutis, q̄ gracia p̄existens, ut manifeste patet cum augetur vñq; ad confirmationem patriæ; non tamen excedit efficacia gratia p̄existens in disponendo ac merendo eā, sed est proportionatus terminus illius. Et hoc est non excedere ilam in virtute, quamvis in quantitate. Vnde obiectio primi dubij

in equo laborat.

Nam duplíciter intellegi potest esse supra virtutem. Vao modo habere maiorem virtutem, etiammodo effe se improportionatum effectum, seu terminum illius uirtutis. Et in secundo sensu futurum in litera non primaria prim⁹ concidit cū alio mēbro litera, s. effe supra quantitatem, nā eidem ratione est esse supra quantitatem, s. aliquid sufficiens fuerit dispositus ad gratiae augmentum.

ARTICVLVS IX.

Vtrum homo possit perseverantiam mereri.

AD NONVM sic proceditur. Videtur q̄ aliquis possit perseuerantiam mereri. Illud. n. qd̄ homo obtinet petēdo, potest cadere sub merito habentis gratiā: sed perseuerantiam petendo homines a Deo obtinent, alioquin frustra peteretur a Deo in petitio-

nib; orationis Dominice, ut Augustinus exponit* in lib. de bono perseuerantiae. ergo p̄seuerantia p̄t cadere sub merito habentis gratiā. ¶ Præt. Magis est non posse pecare, quād non peccare: sed non posse peccare cadit sub merito. meretur enim aliquis vitam æternam, de cuius ratione est impecabilis. ergo multo magis p̄t mereri etiam verbales responso ad leonardum. Sed loquendo de gratia ut merente augmentum, q̄ perseuerantia in gratia q̄ quis habet: sed homo potest mereri augmentationem, ut supra dictū est.* ergo multo magis potest mereri perseuerantiam in gratia, quam quis habet.

SED CONTRA est, quod omne quod quis meretur, a Deo consequitur, nisi impeditur per p̄ficiū: sed multi habent opera meritoria, qui nō consequuntur perseuerantiam, nec potest dici quod hoc fiat propter impedimentum p̄cati: quia hoc ipsum quod est pecare, opponitur perseuerantiae, ita quod si aliquis perseuerantia meretur, Deus non permitteret alii quem cadere in peccatum. nō igitur perseuerantia cadit sub merito.

RE S P O N. Dicēdum, quod cum homo naturaliter habeat liberum arb. flexible ad bonum, medium minimum modum mo-
tus meritorij, posuit ipsum esse p̄mium redditum merito di-
recte, s. uicem æternam. Et propterea licet ibi in respon-
sione ad leonardum, non posuerit quolibet actu meritorio mer-
torum nos augmentum gratiae, hic hoc affirmit, suo tamen tempo-

re reddendum, cum scilicet aliquis fuerit sufficiens dispositus ad augmentum gratiae. Quod tunc solum est, cum aliquis ita vitetur accepta gratia secundum proportionem virium suarum, vt in nullo gratia Dei desit per negligentiam, ut ibidem auctor dicit.

& ad malū, duplíciter potest aliquid perseuerantia in bono obtinere a Deo. Vno quidem modo per hoc, quod liberum arb. determinatur ad bonum per gratiam consummatum, quod erit in gloria. Alio mō ex parte motionis diuinæ, quæ hominem inclinat ad bonum vñq; ad finem. Sicut autē ex dictis patet, * illud cadit sub humano merito, quod comparatur ad motum liberi arbitrii. directi a Deo mouente, sicut terminus, non autem id quod comparatur ad prædictum motum, si cut in principium. Vnde patet, quod perseuerantia gloriæ, quæ est terminus predicti motus, cadit sub merito: perseuerantia autem viae non cadit sub merito: quia dependet solum ex motione diuina. Nec ualeat dicere, quod dependet ex nobis dispositio: quia etiam perseuerantia dependet ex nobis dispositio.

¶ Ad hoc dī, q̄ ratio literæ no. 1 cōsistit in depēdentiā solum ex motione diuina effecti, sed cōsistit in hoc, q̄ dependet solum ex motione diuina, quæ est principiū omnis meriti: sed Deus gratis perseuerantia bonum largitur, cuicunq; illud largitur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ēt ea quæ non meremur, orando impetramus: nam & peccatores Deus audit, peccatorū veniam petentes, quam non merentur, ut pater per Aug. super illud

Io. * Scimus quia peccatores Dei non exaudit: alioquin frustra dixisset Plubicanus. Deus proprius esto mihi peccatori, ut dicitur Luc. 18. Et similiiter perseuerantia donum aliquis petendo a Dōcō imperat uel sibi, uel alijs, q̄ uis sub merito non cadat.

AD SECUNDVM dicendum, quod perseuerantia quæ erit in gloria, comparatur ad motum liberi arbitrii, sicut terminus, non autem perseuerantia viae ratione prædicta†.

¶ Et similiiter dicēdum est ad tertium de augmento gratiae, ut per prædicta pater*.

ARTICVLVS X.
Vtrum temporalia bona cadant sub merito.

AD DECIMVM sic proceditur. Videtur, quod temporalia bona cadant sub merito. Illud. n. quod p̄mittitur aliquibus ut premiuū iustitie, cadit sub merito: fed temporalia bona promissa sunt in lege veteri, sicut merces iustitie ut patet Deut. 28. ergo videt quod bona temporalia cadant sub merito.

* Super questionis cōsiderationis decimæ quartæ, Articulum decimum.

IN articulo eiusdem quæst. & ult. totius libri huius, nota tria. primo, quod cum dicitur, Omnia illa, quibus homo adjiciatur ad

Super Questionis
cētefma decimæ quartæ
Articulum nonum.

IN art. 9. eiusdem q̄. dubium statim occurrit circa rationem literæ, Quare perseuerantia non cadit sub merito, quia dependet solum ex motione diuina &c. Si enim hęc ratio valet, augmentum gratiae non caderet sub merito, quia dependet solum ex motione diuina.

ar. 6. 7. & 8.

¶ Ad hoc dī, q̄ ratio literæ no. 1 cōsistit in depēdentiā solum ex motione diuina, quæ est principiū gratiae ita q̄ duobus existēbūs membris distinctionis in litera, effe terminū, & effe principiū actionis gratiae, & primo cadente sub merito, secundo non, cū perseuerantia viae consitit in primo. Iolum, Tra. 44. euā. ita q̄ l. foliū, excludit ab opposito membro, determinare motionē, conseq̄ueſt effe perseuerantia uis nō cadit sub merito. Et ex hoc apparet dīa inter augmentū grā, & perseuerantia uis: quia licet conueniat in hoc, q̄ virūs ex solo Dōcō dependet effecti, differantur in hoc, q̄ augmentatio ē talis actio Dei, quae habet terminū terminatē motū grā prius data, ut patet. Perseuerantia uero, q̄a cōsistit in sola grā conferatione, & cōfervatio grā nihil a. arg. illud est q̄ productio ei⁹ cōtinuata, seu nō interrupta, nullū habet terminū nouū, q̄ sit terminus motus grā iā existenti. Constat. n. q̄ ipsa prima gratia, nō nouo mō se habens, terminat conseruationē: & iō nō cadit sub merito.

In isto ar. & art. 3.

In cor. & a. arg.

ad 4.

QVAEST. CXIII.

ARTIC. X.

ad perueniendum ad beatitudinem post primam gratiam, cedere sub merito simpli citer, intelligendum est de omnibus habebitis rationem termini, ne sit quæstio de cœleratione, & perfeueratione, qua tamē ad primā gratiā speflare dici possunt.

Secundo, quod sicut bonū est duplex, simpliciter & secundum quid, ita meritū: & merito simpliciter, quod est meritū gratiæ, responderet bonū simpliciter merito secundum quid respōdet bonū secundū quid scilicet bonū temporalē secundū f.

Tertio, p̄ quemadmodū in merito simpliciter inueniuntur prima radix ordinatio diuina per gratiā dominū, & secunda liberum arbitriū, ita in merito secundum qd inueniuntur ordinatio diuina non per gratiā, quia non est aliquid excedens naturā: sed per proposū consequendi illud temporale, & liberum arbitriū, pro consecutione illius. Ut sic sit meritū secundum quid hominis apud Deum proportionatiter, sicut meritū simpliciter: & merces ab eodem reddatur, qui tanta bonitate affluit, ut etiam inter malas nostras uitæ gaudiat se ordinare opera, quæ remuneret. Cui sit honor, & gloria in secula seculorum. Amen.

Et haec quo ad præsentis operis expositionem secundū proprij ingeniolī facultatem dicta sunt ad exaltationem veritatis, & doctrinæ diuini Thomæ, Roma, Anno salutis 1511. Acta tuis uero mea 43. die 29. mensis Decembris. Deo, diuina Maria, di-

Lib. 18. Moral. cap. 2. a med.

¶ 2 Præt. Illud uidetur sub merito cadere, quod Deus alicui retribuit p aliquo seruicio quod fecit: sed Deus aliquādō recompenſat hominibus pro seruicio sibi factō aliqua bona temporalia. dicit enim Exod. 1. Et quia timuerunt obſterices Deum, aedificauit illis domos. ubi glo. Grego. * dicit, quod benignitatis eorum merces potuit in æterna uitā retribui: sed culpa mēdacijs terrenam recompensationem accipit. & Ezech. 29. dicitur: Rex Babylonis seruire fecit exercitum suum seruire magna aduersus Tyrum, & merces non est reddita ei. & postea subdit: Erit merces exercitū illius, & dedi ei terram Aegypti pro eo quod labo rauerit mihi. ergo bona temporalia cadunt sub merito.

¶ 3 Præt. Sicut bonum se habet ad meritū, ita malum se habet ad demeritū: sed propter demeritū peccati aliqui puniuntur Deotemporalibus poenis, sicut pater de Sodomis, Gen. 19. ergo & bona temporalia cadunt sub merito.

¶ 4 SED CONTRA EST, quod illa quæ cadunt sub merito, nō similiter se habent ad omnes: sed bona temporalia, & mala similiter se habent ad bonos & malos secundum illud Eccles. 9. Vniuersitas & que eueniunt iusto & impio, bono & malo, mūdo & immundo, immolati victimas, & sacrificia cōtempnati. ergo bona temporalia non cadunt sub merito.

R E S P O N S U M. Dicendum, quod illud quod sub merito cadit, est præmium, uel merces, quod habet rationem alicuius boni. Bonū autem hominis est duplex, unum simpliciter: aliud secundum quid. Bonū hominis simpliciter est ultimus finis eius, secundum illud Psal. 72. Mihi autem adhucere Deo, bonum est: & per conseq̄uētū omnia illa quæ ordinantur ut ducentia ad hunc finem, & talia simpliciter cadunt sub merito. Bonum autem fīm

F I N I S.

SERIES CHARTARVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL.

Omnes sunt Quaterniones, præter LL qui est Duernio.

VENETIIS, M D X C I I.
Apud Dominicum Nicolinum.

quid, & non simpliciter, hominis est, quod est bonū ut nūc: uel quod est secundum quid bonū, & huiusmodi non cadunt sub simpliciter, sed fīm quid. Secundum hoc ergo est, q̄ si temporalia bona considerentur pro utilia ad opéra uirtutū, quibus perducuntur aeternam, fīm hoc directe & simpliciter con merito: sicut & augmentū gratiæ, & oī illius homo adiuuat perueniendū in bene poſt primā gratiā. Tīm. n. dat Deus uirs utilis tpaibus, & ēt de malis, quantum eis quis perueniendū ad uitā aeternā, & in triūm citer bona hīmōi temporalia. unde dī in p̄mentes aut Dominum non minuentur om̄no. & alibi: Non uidi iustum derelictū dec̄dū. Si aut̄ consideretur hīmōi temporalia bōnia, si nō sūb simpliciter bona hominis, sed fīm quādū non simpliciter cadunt sub merito, sed fīm quādū. Homines mouentur Deo ad am̄poraliter agenda, in quibus siūm ap̄finitū quādū Deo fauente, ut siūt uita æterna citer p̄mūm operū iustitiae per relationē diuinā, sicut supra dictum est: * in tīm. bona in se considerata habeant rōnēm merito respectu ad motionem diuinā, quādū homini mouent ad h̄c prosequenda: hīmōi diuinis nō habeant hoīes rectam iniunctiōnē.

H AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut eccl. extra Faustum lib. 4. In illis temporaliis figurae fuerunt futurorum spirituum impletur in nobis. Carnalis enim populi missis uita præsens inharebat, & illorum lingua, sed etiam uita prophētica finit.

AD SECUNDUM dicendum, quod illa retributio esse diuinitus facta fīm companioniū motionis, non autem fīm respectu uoluntatis, præcipue quantum ad Babylonis, qui non impugnauit Tyrum, p̄ Deo seruire, sed potius ut sibi dominaret. Similiter etiam obſterices, licet habent uoluntatem quantum ad liberacionem, non tamen fuit earum reæ uoluntatum ad hoc, quod mendacium confinxerunt.

AD TERTIUM dicendum, quod temporaliis infliguntur in penam impij, in quantum per adiuvantur ad confutacionem uitæ æternæ autem, qui per huiusmodi mala inuitantur penam, sed magis medicinam, ut supra dictum est.

AD QUARTVM dicendum, quod omnia inueniuntur bonis & malis, quādū ad ipsam uenient bonorum, uel malorum temporalium, quantum ad finem: quia boni per humana nuducuntur ad beatitudinem, non autem mā hæc de moralibus in communi dicta sufficiunt.